คำศัพท์คาตาคานะ

ประพันธ์ รัตนสมบัติ
โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม

สวัสดีครับ ท่านสมาชิก และผู้อ่าน TPA News ทุกท่าน คอลัมน์ “สนุกกับภาษา” ก็มาพบกับทุกท่านอีกแล้วนะครับ สำหรับ TPA News ฉบับนี้จะพาไปสนุกกับภาษาอะไรนั้น เชิญติดตามได้เลยครับ

ผู้เขียนขอพูดในเรื่องของ **“คาตาคานะ”** สาเหตุที่พูดเรื่องคาตาคานะในครั้งนี้ เพราะจากการสังเกตด้วยตัวเองเวลาที่สอน มักจะพบว่านักเรียนหลายคนไม่ถนัดคำศัพท์ที่เขียนด้วยคาตาคานะ ยังอ่านไม่คล่อง และจำความหมายได้น้อยกว่าคันจิเสียอีก ความเห็นส่วนตัวคิดว่าอาจจะเป็นเพราะผู้เรียนยังยึดติดอยู่ว่า คำศัพท์ที่เขียนด้วยคาตาคานะมาจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษเสียส่วนใหญ่ ก็เลยอ่านตามสำเนียงที่ตัวเองเคยชิน แต่เราอาจจะลืมไปแล้วว่าการออกเสียงภาษาต่างประเทศของไทยกับของญี่ปุ่นนั้นแตกต่างกันมาก ด้วยโครงสร้างของภาษาที่ไม่เหมือนกัน และแม้จะเป็นคำศัพท์คำเดียวกัน แต่ความหมาย และวิธีใช้ก็ไม่เหมือนกัน

ก่อนอื่นต้องอธิบายก่อนว่า คาตาคานะถูกใช้อย่างไรในภาษาญี่ปุ่น การเขียนคาตาคานะของคนญี่ปุ่นจะใช้กับ

1. 借用語 (Shakuyougo) คำยืม หมายถึงคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน

2. カタカナ語 (Katakana-go) ภาษาคาตาคานะ หมายถึงคำที่เขียนด้วยตัวอักษรคาตาคานะเท่านั้น ดูเผิน ๆ ก็จะคล้ายกับข้อที่ 1 แต่ก็จะรวมความไปถึงข้อที่ 3 ด้วย

3. 和製英語 (Wasei-eigo) ภาษาอังกฤษสไตล์ญี่ปุ่น หมายถึงภาษาอังกฤษที่คนญี่ปุ่นสร้างขึ้นมาเอง และมีความหมายเฉพาะตัว

4. 擬音語・擬態語 (Gion-go gitai-go) คำเลียนเสียงธรรมชาติ คำเหล่านี้จะพบได้บ่อยในหนังสือการ์ตูน เป็นเสียงของธรรมชาติ เช่น เสียงร้องของคน, สัตว์ หรือ เสียงฝนตก เป็นต้น

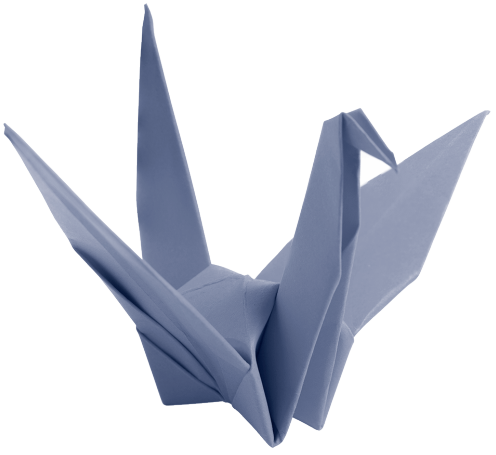

5. ชื่อทางวิชาการของพืช และสัตว์ โดยทั่ว ๆ ไป ชื่อของพืชและสัตว์ก็จะเขียนด้วยคันจิ และมีฮิรางานะปะปนอยู่ แต่ถ้าต้องเขียนชื่อเหล่านี้ในเชิงวิชาการเมื่อไร จะเขียนด้วยคาตาคานะทันที

สำหรับวันนี้ จะพูดถึงคำศัพท์คาตาคานะที่เป็นคำยืมเป็นหลัก เพื่อที่จะได้ช่วยในการจำคำศัพท์ของเราได้ด้วย คำยืมจากภาษาต่างประเทศที่ใกล้ญี่ปุ่นที่สุด ก็คงหนีประเทศจีนไม่พ้น เพราะญี่ปุ่นส่งคนไปร่ำเรียนวิชาถึงประเทศจีน ตั้งแต่ยุคสมัยฮั่นเมื่อพันกว่าปีที่แล้ว สิ่งที่ได้กลับมาก็คือการเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม และภาษา ตัวอักษรคันจิก็ได้มาจากในยุคนั้น นั่นเอง คำที่มาจากภาษาจีนส่วนใหญ่จะใช้คันจิอยู่แล้ว แต่จะมีบางคำคำที่นิยมเขียนด้วยคาตาคานะ เช่น「ラーメン」(Raamen) หรือบะหมี่ราเมงที่เรารู้จักกันเป็นอย่างดี นั่นเอง ซึ่งหน้าร้านราเมงเราจะเห็นป้ายที่สะกดคำว่า ราเมงเป็นคาตาคานะ หรือบางร้านก็อาจจะสะกดด้วยฮิรางานะ เช่น「らーめん」มี

นอกจากจีนซึ่งเป็นประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงแล้ว ก็จะมีประเทศจากยุโรปที่เริ่มเข้ามาตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 ซึ่งเป็นยุคการล่าอาณานิคมอย่างที่เราเคยเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ ประเทศที่เข้ามาในยุคนั้นเป็นประเทศแรก ๆ ก็คือ ประเทศโปรตุเกส จะมีคำยืมที่มาจากภาษาโปรตุเกส อย่างเช่น タバコ (tabako) มาจากคำว่า Tabaco ซึ่งปัจจุบันก็เขียนด้วยฮิรางานะ เช่นเดียวกัน อีกคำหนึ่งที่มาจากภาษาโปรตุเกสตรงๆ เลยก็คือ「パン」(pan) หรือ ขนมปัง มาจากคำว่า pao

อีกประเทศที่เข้ามาในช่วงนั้นก็คือ ฮอลันดา หรือประเทศเนเธอร์แลนด์ในปัจจุบัน คำที่มาจากภาษาฮอลันดา ก็มีอย่างเช่น「ガラス」(garasu) แปลว่า กระจก มาจากคำว่า Glass และคำว่า「コップ」(Koppu) แปลว่า แก้วน้ำ มาจากคำว่า kop

หลังจากนั้น เมื่อญี่ปุ่นเริ่มเปิดประเทศในยุคสมัยเมจิ (ประมาณรัชกาลที่ 5) ก็จะมีต่างชาติเข้ามามากขึ้น เช่น เยอรมนี อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา แน่นอนญี่ปุ่นก็ได้รับเอาอิทธิพลจากภาษาของประเทศเหล่านี้มาด้วย

ภาษาเยอรมันจะมีอิทธิพลมากในเรื่องของการแพทย์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย คำที่มาจากภาษาเยอรมันส่วนใหญ่ก็จะเป็นคำด้านการแพทย์ หรือเคมีอุตสาหกรรม เช่น「ウィルス」(Virus) หรือไวรัส เป็นคำที่มาจากภาษาเยอรมัน ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินอีกที ถ้าเป็นภาษาเยอรมันจะออกเสียงว่า วีรุส และก็เพี้ยนมาเป็นวิรุส อีกคำหนึ่งก็คือ「ワクチン」(wakuchin) หรือวัคซีน มาจากคำว่า Vakzine ในภาษาเยอรมัน

คำยืมจากภาษาฝรั่งเศสใช้กันในเรื่องของแฟชั่น อาหาร และสังคม การเมือง ยกตัวอย่างเช่น「レストラン」(resutoran) หรือภัตตาคาร ร้านอาหาร มาจากคำว่า Restaurant นั่นเอง อีกคำก็คือ「カフェ」(kafe) หรือร้านกาแฟ มาจากคำว่า Café

ในส่วนของภาษาอังกฤษ คำยืมจากภาษาอังกฤษที่มักพบบ่อยก็คือคำว่า「キャンペーン」หรือแคมเปญ มาจากคำว่า Campaign หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ในช่วงนี้จะได้พบกับคำนี้ค่อนข้างมาก สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐเสนอออกมาเพื่อช่วยเยียวยาในด้านต่าง ๆ

คำต่อมา คือ คำว่า「レジ」(reji) เป็นคำย่อมาจากคำว่า「キャッシュレジスター」(kyasshu rejistaa) มาจากคำว่า Cash Register ซึ่งจริง ๆ แล้วหมายถึงเครื่องคิดเงิน หรือเครื่องแคชเชียร์ที่เราสามารถพบได้ในร้านสะดวกซื้อหรือซูเปอร์มาร์เก็ต แต่คนญี่ปุ่นจะเอามาใช้ในความหมายของเคาน์เตอร์ชำระเงิน

เป็นอย่างไรบ้างครับ สำหรับเรื่องราวของคำยืมจากภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาญี่ปุ่น หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับความรู้ไปบ้างไม่มากก็น้อยนะครับ แล้วติดตามคอลัมน์สนุกกับภาษาญี่ปุ่น ใน TPA News ฉบับต่อไปนะครับ สำหรับฉบับนี้ขอลาไปก่อนนะครับ สวัสดีครับ